

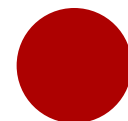

ORGANIZACE TŘETÍHO SEKTORU VE VENKOVSKÉM ROZVOJI

Ekonomika a řízení nestátních neziskových organizací
gabriela.vacekova@econ.muni.cz

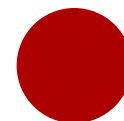
DOTAZNÍKOVÉ ŠETRENIE

- Dotazníkové šetrenie vidieckych obcí v ČR v roku 2013 v rámci medzinárodného projektu: „*Third sector organizations in rural development: a theoretical and empirical analysis*“
- Partneri: IAMO (Leibnitz Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe) a CVNS (Centrum pro výskum neziskového sektoru).

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

- NO reflektujú a vytvárajú spoločenské podmienky.
- Lokálne odozvy na komunitné potreby?
- **V malých a stabilných komunitách** (Gamm – Putnam, 1999) **s rôznorodou štruktúrou populácie** (Douglas, 1997; Weisbrod, 1988), **silným regionálnym zázemím** (James, 1989), **obmedzeným VS** (Douglas, 1987), **al. dlhodobou spoluprácou na úrovni VS – NO** (Salamon, 1987) **sa predpokladá rozsiahly, dobre rozvinutý neziskový sektor.**
- Teória vs. empiria?!

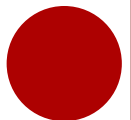

TEÓRIE TRETIEHO SEKTORA

- „public goods theory“
  - „trustworthiness theory“
  - „consumer control theory“
  - „supply-side theory“
- *nezohľadňujú špecifiká vidieckeho rozvoja 3. sektora*

„rurality theory“

ARGUMENTY POTVRDZUJÚCE OPODSTATNENOSŤ „RURALITY THEORY“

1. Tradičné teórie tretieho sektora vychádzajú z predpokladu, že existencia tretieho sektora je podmienená obmedzeniami ziskovo orientovaných firiem uspokojiť ľudské potreby (Steinberg, 2006; Hansmann, 1987).
2. Z literatúry zaoberajúcej sa medzinárodným vidieckym rozvojom jednoznačne vyplýva, že vidiecke sídla v rozvinutých, ako aj v rozvíjajúcich sa krajinách disponujú početnými socio-ekonomickými charakteristikami spojenými s vysokými transakčnými nákladmi, kt. obmedzujú činnosť ziskovo orientovaných firiem (Terluin, 2001; Baum – Weingarten, 2005)

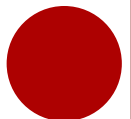
„RURALITY THEORY“

- Autor: Vladislav Valentinov
- Spoločné črty so zákl. ek. teóriami tretieho sektora:
existencia 3. sektora sa vzťahuje na obmedzenú schopnosť ziskovo orientovaných podnikov uspokojovať ľudské potreby.
- Prínos teórie:
predpoklad, že obmedzená schopnosť ziskovo orientovaných podnikov uspokojovať ľudské potreby vo vidieckych sídlach sa vzťahuje na špecifiká vidieka, akými sú napr. nízka hustota obyvateľstva, geografická disperzia, chýbajúca infraštruktúra a pod.

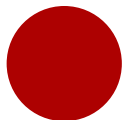
„RURALITY-SPECIFIC TRANSACTION COSTS“

- Špecifiká vidieka spôsobujú vznik špecifických transakčných nákladov („rurality-specific transaction costs“).
- Tým sa obmedzujú možnosti podnikania ziskovo orientovaných podnikov a vytvára sa priestor pre pôsobenie organizácií 3. sektora.
- Z toho následne vyplýva hlavná hypotéza rurálnej teórie – *špecifické vidiecke transakčné náklady opodstatňujú existenciu vidieckych organizácií tretieho sektora.*

PRÍKLADY VIDIECKYCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

- Miestne komunitné organizácie
- Vzájomne prospešné združenia
- Poľnohospodárske družstvá
- Vidiecké partnerstvá
- Mimovládne organizácie

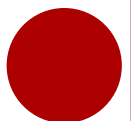
HLAVNÉ TEMATICKÉ OBLASTI TEÓRIE

1. Analýza dopadov vidieckych podmienok na inštitucionálnu voľbu vo vidieckych sídlach.
2. Testovanie alternatívnych ekonomických teórií tretieho sektora vo vidieckych podmienkach.
3. Objasnenie vidiecko – mestských rozdielov v štruktúre a spôsobe chovania sa organizácií tretieho sektora.

AD 1) ANALÝZA DOPADOV VIDIECKYCH PODMIENOK NA INŠTITUCIONÁLNU VOĽBU VO VIDIECKYCH SÍDLACH

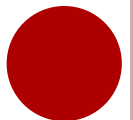
- Inštitucionálna voľba je všeobecne chápaná ako voľba medzi trhom – štátom – tretím sektorom.
- Predpokladáme, že „rurality-specific transaction costs“ sú jedným z determinantov výskytu tretieho sektora vo vidieckých podmienkach.
- Ide o inovatívny prístup v rámci inter-sektoriálnej inštitucionálnej voľby.
- Dôsledky voľby medzi tromi sektormi spoločnosti v súvislosti s rozvojom vidieckych sídel sú stále nepreskúmané.
- Výstupom projektu bude vyplnenie a uzavretie tejto výskumnej medzery.

ŠTRUKTÚRA MODELU INŠTITUCIONÁLNEJ VOĽBY

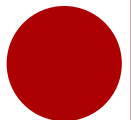

○ Prameň: Ferris – Gardi, 1994

AD 2) TESTOVANIE ALTERNATÍVNYCH EK. TEÓRIÍ TRETIEHO SEKTORA VO VIDIECKYCH PODMIENKACH.

- Ide o centrálnu časť projektu.
- Empirické testovanie teórií tretieho sektora je dôležitou témou súčasnej výskumnej literatúry (pr. Salamon – Anheier, 1998).
- Napriek tomu, zatiaľ absentuje relevantná literatúra vo vzťahu k vidieckemu tretiemu sektoru.
- Navyše, „rurality theory“ ešte nebola testovaná spoločne s tradičnými teóriami tretieho sektora.
- Projekt vyplní medzeru v literatúre zaoberajúcej sa výstupmi výskumu tretieho sektora.

AD 3) OBJASNENIE VIDIECKO – MESTSKÝCH ROZDIELOV V ŠTRUKTÚRE A SPÔSOBE CHO VANIA SA ORGANIZÁCIÍ TRETIEHO SEKTORA.

- Predpokladáme, že štrukturálne a behaviorálne charakteristiky organizácií vidieckeho tretieho sektora sa systematicky líšia od príslušných charakteristík mestského typu organizácií tretieho sektora.
- Ide o inovatívnu tematickú oblasť, nakoľko tradičné ekonomické teórie tretieho sektora neskúmajú, či dôvody vzniku a existencie tretieho sektora sú odlišné vo vidieckych a mestských sídlach.

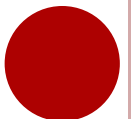

ZÁKLADNÉ STAVEBNÉ PRVKY „RURALITY THEORY“

EMPIRICKÉ TESTOVANIE TEÓRIE

- Dáta z vybraných vidieckych sídel v rámci zvolených krajín (DE, ČR, Ukrajina).
- Riziká vyplývajúce z inovatívneho charakteru teórie:
  - „liability of newness“
  - neúplne štatistiky o organizáciách tretieho sektora
- Zber a spracovanie dát:
  - dotazníkové šetrenie
  - ekonometrické metódy
  - kvalitatívne prípadové štúdie

OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY

Výstupom projektu budú teoretické a empirické zistenia o:

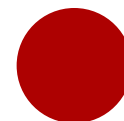
- determinantoch inštitucionálnej voľby medzi trhom, štátom a tretím sektorom;
- relatívnej validite rurálnej teórie a iných teóriách tretieho sektora vo vidieckych oblastiach;
- hlavných rozdieloch v štruktúre a chovaní sa organizácií tretieho sektora v mestských a vidieckych oblastiach.

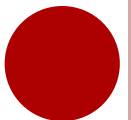
SURVEY OUTLINE V RÁMCI ČR

- Výber regiónov:
  - NUTS 2 region – CZ06 Jihovýchod – 2 NUTS 3:
  - Kraj Vysočina
  - Jihomoravský kraj

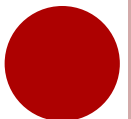
OBCE ZAPOJENÉ DO VÝSKUMU

- Budou zveřejněny (IS, nástěnka u 515)

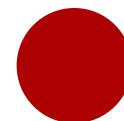
CIEĽ VÝSKUMU NA ÚROVNI MUNICIPALÍT

- Identifikovať determinanty štruktúry a aktivity rurálneho tretieho sektora.
- Analyzovať (vnímanie) efektov rurálneho tretieho sektora na rozvoj vidieka (kvalita života).

DOTAZNÍK A JEHO ŠTRUKTÚRA

- A) OTÁZKY K OSOBE RESPONDENTA**
- B) VŠEOBECNÉ OTÁZKY K OBCI**
- C) OTÁZKY K POSKYTOVANÝM VEŘ. SLUŽBÁM**
- D) OTÁZKY K JEDNOTLIVÝM SDRUŽENÍM / NEZISKOVÝM ORGANIZACÍM V OBCI**
- E) OTÁZKY K NEZISKOVÉMU SEKTORU A SOCIÁLNÍMU KAPITÁLU V OBCI VŠEOBECNĚ**
- F) ZAPOJENÍ OBCE DO SVAZKŮ MĚST A OBCÍ NEBO MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY (MAS)**
- G) HODNOCENÍ PŘEDPOKLADŮ ÚSPĚŠNÉ SPRÁVY VENKOVSKÝCH OBCÍ**

ĎAKUJEM ZA POZORNOST!

- VALENTINOV, V. 2012. *Understanding the rural third sector: insights from Veblen and Bogdanov.*
- HOOGHE, M. – BOTTERMAN, S. 2011. *Urbanization, Community Size and Population Density: Is there a Rural-Urban Divide in Participation in Voluntary Organizations or Social Network Formation?*
- VALENTINOV, V. – ILIOPOULOS, C. 2009. *Toward an economics of the rural third sector.*
- VALENTINOV, V. 2009. *Third sector in rural development: a transaction cost perspective.*
- GRONBJERG, K. A. – PEARLBERG, L. 2001. *Community Variations in the Size and Scope of the Nonprofit Sector: Theory and Preliminary Findings.*

